

Stellingname Afschaffen, die Nasa-hangplek

De laatste vlucht van de Concorde, eind 2003, betekende het einde van de supersonische burgerluchtvaart. We hebben de foto's nog, dus wie zal het ding werkelijk missen? Na een kwart eeuw lawaaierig, kerosineslurpend, gesubsidieerd vervoer voor steenrijke filmsterren en voetballers, zijn alle politici die hun ego aan de Concorde verbonden hadden dood of dement en mogen de resterende toestellen eindelijk naar het museum.

Het kan dus wel: op rationele gronden besluiten om niet door te gaan met een megalomane technologie (hoe staat het met de zweeftrein naar Groningen?). Echter, met elk miljard méér dat in de bodemloze put verdwijnt, wordt het voor beleidsmakers moeilijker om nog bij zinnen te komen.

Een nog schrijnender geval is het gedeeltelijk afgebouwde International Space Station. Sinds in 2000 de eerste bemanning aan boord kwam, heeft het zo'n dertigduizend rondjes om de aarde gedraaid en niet één aansprekend resultaat opgeleverd. Veel meer dan een honderd miljard kostende hangplek voor ruimtetoeristen is het niet en slechts door er de volgende episode van Big Brother op te nemen valt er nog enig rendement uit te halen.

Over voortzetting van het ruimtestation is bij Nasa echter geen discussie mogelijk, al het andere moet er desnoods voor wijken. President Bush, met z'n feilloze intuïtie voor de populistische miskleun, heeft Nasa nog een steun in de rug gegeven door plotseling een *Vision* te ontwikkelen: er moeten Amerikanen naar Mars. Dat betekent dus eerder meer dan minder prioriteit voor bemande ruimtevaart.

Het eerste slachtoffer is al geïdentificeerd: de Hubble Space Telescope. Nadat deze in 1990 in een ongunstige lage baan geparkeerd moest worden om Nasa's space shuttles iets zinnigs te doen te geven, wordt hij nu voortijdig aan z'n lot overgelaten omdat een onderhoudsvlucht met diezelfde space

shuttle ineens te gevaarlijk zou zijn. De absurde motivering staat tot in detail beschreven in dit nummer (pag. 70 en verder).

Bemane ruimtevaart is tegenwoordig alleen nog maar een blok aan het been van zinnige ruimte-exploratie. Als een onbemane lancering misgaat is dat een schadepost; gaat een bemane ruimtevlucht fout, dan is dat een catastrofe die minstens een jaar het hele programma lamlegt. Dat effect wordt verergerd door de fictie dat een ruimtereis veilig genoeg kan zijn voor toerisme. Een raket is en blijft een gecontroleerd ontploffende bom, en als Nasa uit PR-overwegingen een onderwijzeres of een bejaarde senator een ritje in de Space Shuttle cadeau geeft, zouden ze daar geen doekjes om moeten winden. Overigens heeft Nasa nauwelijks reden om anderen dan toeristen in een baan om de aarde te brengen, aangezien er qua onderzoek weinig nieuws te doen valt.

In die zin is de bemane ruimtevaart al lang over z'n hoogtepunt heen. Er zijn nu nog negen mensen in leven die op de maan hebben gelopen, inmiddels dertig jaar geleden. Fascinerend is het lef en de pioniersgeest waarmee dit Apollo-programma tot een goed einde gebracht is, met naar de huidige maatstaven achterhaalde techniek en ontoelaatbare risico's. De maanlander werd bijvoorbeeld bestuurd door een computer met minder geheugen en rekenkracht dan een modern mobieltje.

De Apollo-astronauten gingen ongeveer duizend keer verder van huis dan André Kuipers, Frank de Winne en zijn collega's, die sindsdien maar wat aanmodderen in *low earth orbit*. Bush' visioen van een bemane reis naar Mars – nog eens duizend keer verder dan de maan – is een doorzichtige poging om de mythe van de maanlandingen te revitaliseren, maar de komende vijftig jaar net zo'n fata morgana als Ronald Reagans Star Wars. Over de in die bodemloze put verdwenen miljarden hoor je ook niemand meer in Washington.

Bemane ruimtevaart: een prachtig jongensboek, maar het is uit. ■

Arnout Jaspers
Eindredacteur
ajaspers@natutech.nl